

Kutseühinguline ajakiri

Eesti raudteelaste kesk-
ühingu väljaanne.

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2.—
Poolaastas " 1.—

Üksiknumber
15 senti.

Ilmub 1–2 kord kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudtee laodes, Riigi- ja Omavalitsusteenijate Kesklüütu kuuluvate organisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil.

Toimetuse ja talituse:

Tallinna, Tehnika t. 16-c. Telefon: Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

Terve lehekülj	Kr. 30.—
Pool lehekülge	" 15.—
Veerand "	" 7,50
Kaheksandik "	" 4.—

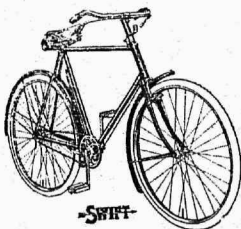
Tekstis 50 prots. kallim.

Nr. 6

25. juunil 1928 a.

V. aastakäik.

SISU: Jaanalinnupoliitika. — Valitsuse järjekorraline käeliigutus. — Veel riigiteenijate haiguskindlus-seadusest. — Belgia raudteelaste ja postiteenijate ühingu kongress k./a. mais. (järgneb) Kui naine palgapäeval magama jääb. — Piibujutte postiametkonna keskelt. — Koongase Tiidu kaks naist. — Ülevaade raudteelaste keskühingu juhatuse tegevusest. — Riigivanema lubadused. — Provintsi postiteenijate suhtumised kutseühingulisse liikumisse. — Transporttööliste föderatsiooni kongress k./a. juulis. — Kuhu minna käesoleval suvel tervist kosutama ja puhkama. — Välismaade kutseühisuste arenem. ja tegevusest. — Riigiteenijate üldkoosolek priitsimajas. — Kaarepere lastekolonii tegevusest. — Raudteelaste vormiriiete saamise kord — Kirjad toimetusele.

NÜÜD EI KÄIDA ENAM JALA,

kes rahast palju ei hooli, sõidab autol
kuid, kes mõnusasti, odavalt ja kiirelt
edasi liikuda tahab, mureseb endale
HEA JALGRATTA.

KOLM ON NEID, missugused erilist
fähelepanu väärivad:

„WANDERER“, „DIAMANT“ ja „SWIFT“

Kes nendest ühe on valinud, jääb iseendaga ja ka raifaga rahule.

HANESULGI EI TARVITATA

meie ajal kirjutamiseks, vaid otsitakse ja ostatekse selleks **KIRJUTUSMASIN.**

Pole tarvis otsida, „CONTINENTAL“ kirjutusmasin on oma võidukäigul ka meil Eestis kõigesuurema tunnustamise leidnud.

Ainsam kaise „CONTINENTAL“ masinal ja võidetud ongi iga umbusklik. Katsuge!

ARVEMASINAD, milmest tunitud ja tunnustatud vabrikust, alati värskel ladu sõepaberit, masinavärvipaclu, materjali paljundamis-aparaatidele jne.

K.-m. LIER & ROSSBAUM

VIRU T. 7.

TALLINNAS

VIRU T. 7

**Raudteelaste poolt väljaantav
kutseühinguline ajakiri**

„SIDE“

**kus erilist valgustust leiavad raudteelaste ja posti-
teenijate huviküsimused,
on praegu ühtlasi ka ainuke üldriigiteenijate
kutselisi probleeme käsitav ajakiri.**

„SIDE’I“ loeb iga riigiteenija, kes tahab olla kur-
sis organiseeritud riigiteenijaskonna täna-
päeva muredega, majandusliste ja kultuuriliste saa-
vutustega ja tuleviku kavatsustega.

„SIDE“ tellimise hind on endine: **poolaas-
tas 1 kroon, aastas 2 krooni, üksik
number 15 senti.**

„SIDE“ tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid,
postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutse-
organisatsioonide juhatused, raudteelaste tarvitajate-
ühisuse kauplused, raudteejaamad.

„SIDE“ tellimise uuendamisega 1928 a. II poole
peale palub talitus praeguseid lugejaid
rutata, et ajakirja saamises vahet ei tuleks.

**„Side“ toimetus ja talitus asub
Tallinnas, Tehnika tän. 16-c,
tel. Balti 221.**

Jaanalinnupoliitika.

Kes vähegi jälginud seda poliitikat, mida juba viiendat—kuuendat aastat aetakse meie riigiparaadi ja riigiteenijaskonna korraldamise alal, see ei saa sellele anda kuidagi teist nimetust, kui jaanalinnu poliitika.

Nagu jaanalind hädaohu eest põgenes peidab liiva alla pea ja arvab, et sellega on ta kaitstud hädaohu eest, nii on ka meil seni talitatud: riigiparaadi juures olijad maalivad endile pettepilte hirmsast lohest, mis ähvardab neelda meie riigi ja siis alatakse kõigi strateegiliste seaduste järgi võitlust selle elukaga. Loomulikult informeeritakse avalikkust saavutatud võitudest, vahest hädaldatakse ka, et tagajärjed ei vastavat lootustele ja — mäng kestab.

Võtame kas või selle kurikuulsa koosseisude koondamise küsimuse. Kui suure kisa ja käraga asuti selle kallale, milliseid tribunaale ja komisjone asutati, kui mitmed ja mifmed tuhanded „parasiidid,“ pidid olema kõrvaldatud riigiorganismilt, kuid nüüd selgub jälle, et kogu selle sõjakäigu ainukeseks positiivseks tulemuseks on ikkagi olnud nende „söödikute“ arvu suurenemine. Mida rohkem neid piinati, seda rohkem neid sai! Näib, et elu end kõige kiuste ikkagi maksuma paneb ja et meie kodukasvanud riigimehed temaga võitluseks veel küllalt pole kasvanud. Naerda võiks kogu selle saamatuse, oskamatus, mannetuse üle, kui see ühtlasi nii kurb poleks selletõttu, et kümnete tuhandete inimeste saatusega mitmete aastate jooksul mängitakse, ähvardatakse neid tänavale heita. Näib, et järgnev hooaeg jälle kibedaks kipub minema. Sügisel tuleb riigikogus harutusele n. n. 7 ministriumi seadus, kus muu-seas valitsuse poolt ette nähtud koosseisude ümberkorraldamine mitte enam riigikogu vaid valitsuse enda äranägemise järgi.

Olgu siis ka riigiteenijad valmis järgnevateks vintsutusteks ja sopavalangute vastuvõtmiseks teatud ringkondadelt. Kel vähegi võimalik, karastagu suvel oma närve.

* * *

Meie rahvas ähvardab välja surra. Loomulik juurekasv on meil vist kõige väiksem ter- ves maailmas. Ja seegi on pärit Peipsi- äärest. See nähtus sunnib neid, kes eesti rahva tuleviku peale mõtlevad, otsima abinõusid selle hädaohu likvideerimiseks. Rida ärksamaid tegelasi, Tartu prof. Lüüsigaga eesotsas, kes on koondunud E. Ö. S. „Tõuter- vise“ ümber, tegutseb eriti agarasti selle küsimusega ja on äsja esitanud vabariigi valitsusele kolm seaduseelnõud, millede eesmärgiks on võidelda selle väljasuremiste hädaohu vastu. Üks neist seaduseelnõudest näeb ette kõrgendatud ja progressiivselt kasvava perekonnaabiraha maksmist riigi- ja omavalitsusteenijatele ja töölisile.

Need lugupeetud härrad - rahvaarvu- suurendajad — polnud aga kõigi oma heade soovide juures arvestanud sellega, et just see õnnetu seaduseelnõu kogu nende aktsiooni surmale mõistab. Kõigist võib rääkida, olgu see vallaliste maksustamine või isata laste õiguste eest hoolitsemine, kuid rääkida väik- semaile riigiteenijatele palgakõrgendamisest (sest sisuliselt on ju jutt sellest), see on hoop erilaste pessa. Riigi- ja omavalitsusteeni- jaskond on ju see lohe, kes meie riigi nahka paneb, kes hävitas kullafondi, kes neelas maa ja metsad ja praegu uusi neela- misobjekte otsib, ja nüüd korraga, olge head, kõrgendage neile palka, olgugi et lasteabiraha näol. Mis ikka ei lähe, see ei lähe.

Üks meie suurim päevaleht ongi juba seisukoha võtnud selles asjas ja rahvaarvu suurendamise kavade esitajatele — profes- sorihärradele — isalikult nõu annud loo- buda oma utopiatest.

Olgu siis nii: kolikambri sünnitamine! Mida vähem meid, seda parem. Kergem elada.

* * *

Riigiteenijad hakkavad nähtavasti aru saama, et palverännakud Toompeale ja mär- gukirjad nende viletsat olukorda karvaväärti- ki ei suuda parandada. Erilised teened sel- les, et nad viimasel ajal reaalsemate abinõude

Jga riigiteenija, eestkätt raudteelase, kohus on oma
 ——— **h ä ä l e k a n d j a t** „S I D E“ t ———
 kaastöö ja tellimisega toetada!

tarvitusele võtmist oma olukorra parandamiseks kaaluvad, on praegusel riigivanemal.

Härra riigivanem olla soovitanud väiksemalpalgalistele riigiteenijatele lisateenistuse saavutamiseks korve punuda, pitse heegeldada ja sukki kududa. Ka ei tee tema arvates viga, kui riigiteenijad linna- ja alevite lähedal asuvaid sooääri ja liivaseljakuid tulusaamise mõttes katsuks kultiveerida.

Riigivanema selgitustöö kannab nähtavat vilja: riigiteenijate hulgas räägitakse nüüd juba tõsisemalt sellest, mis ette võtta, et oma

kutseorganisatsioonide muuta võitlusvõimelisteks. Kõneldakse tegevusfondide loomisest, ühistunde ja klassiteadvuse süvendamisest ja arendamisest jne. jne.

Tahaksime loota, et riigiteenijad seekord kõnelustest ja sõnadest kaugemale jõuaksid.

Riigiteenijad on palgatöölised ja palgalistega arvestatakse ainult siis, kui nad endast jõudu kujundavad. Selge tohiks olla, et palve pole võitlusabinõu, samuti ka see, et valitsust ei kohusta ühegi ministri lubadus.

Valitsuse järjekorraline käeliigutus.

Ajalhed töid teate, et riigi- ja omav. teenijate keskliidu esindajad käisid juuni algul jälle kord riigivanema Jaan Tõnissoni juures riigiteenijate olukorra parandamise asjus läbirääkimisi pidamas. Jatkati, nagu selgus, juba kaks aastat kestvat jutuajamist teenistusvanuse lisatasu ja kõrgendatud perekonnaabiraha kohta. Riigivanem teatanud, et lubatud teenistusvanuse lisatasu väljamaksmisest mõõdunud aja eest ei või jutugi olla. Lubanud suvel, vabal ajal, riigiteenijate küsimuse „täies ulatuses“ kaalumisele võtta ja sügisel ministrite-vaheline komisjon moodustada, kuhu võimaldada juurepääs ka riigiteenijate esindusele.

Ka meile tundub, et vaheldus, dekoratsiooni muutmine, tarvilik on: on ikkagi efektssem riigiteenijate esindusel juttu ajada mitte enam rahaministriga üksi vaid mitme ministriga korraga. Arvatavasti moodustatakse paar komisjoni — üks pitside heegeldamise ja teine riigiteenijatega Tallinna ja teiste linnade ja alevite ümbruskonna koloniseerimise küsimuse harutamiseks. Oma-pärane ja klapib hästi rahvusliku põhiheliga.

Kuna-aga riigivanem riigiteenijate esindusega nalja heidab, sünnib riigiteenijate pere meeolus kaugeleulatava tähtsusega murrang: kaob sootuks usk vabariigi valitsuse lubadustesse ja tärkab õige arusaamine oma seisukorrast. Jõutakse veendumusele, et valitsuse liikmed katsuvad kindlustada majanduslikult eest-kätt just ise-ennast ja samuti nendele lähedal seisvaid direktoreid ja teisi kõrgemaid võimukandjaid. Riigiteenijate ja -töölise laialdaste hulkade huvidesse suhtuvad aga nad just niisamuti, kui vabrikantide ühing vabrikutöölise huvidesse. Ja et laiemaid rahvakihte, eriti maarahvast, tõeliku olukorra kohta eksitusse viia, lauldakse silmakirjaks alaliselt nutulaule riigi

majandusliku raske seisukorra üle, kui küsimus puutub teenijate ja tööliste olukorra parandamisse. Viimasel ajal, tänu antud õppetundidele, hakkavad riigiteenijad aru saama, et äärmiselt lapsik on loota oma olukorra parandamist vabariigi valitsuse armust. Kuigi see arm oleks olemas, ei ulata ta kunagi alamteenijateni ja töölisteni.

Kui nüüd riigiteenijad olukorda sarnaselt hindavad, tekib küsimus — mis teha edasi? Selle küsimuse peale võib ainult üks vastus olla ja nimelt — meie riigiteenijad ja -töölised peavad sama teed minema, mida käies lääneeuroopa kultuurriikide riigiteenijad ja -töölised on suutnud oma organisatsioonid võitlus-võimelisteks muuta. Selleks tuleb kõige esmalt massiliselt organisatsioonidesse koonduda ja liikmemaks tarvilise määrani tõsta, mis võimaldaks tarvilikkude fondide loomist. Ainult pärast nende tingimuste täitmist on mõeldav võitluse pidamine lootusega tagajärgede peale. Kas suudavad aga riigiteenijate organisatsioonid iseseisvalt võitlust pidades soovitavaid tagajärgi saavutada? Kahtlemata, ei suuda. On tarvilik luua kõikide palgateenijate — riigiteenijate laiemate hulkade ja tööliste, maotöölise jne. ühine võitlus-väerind põhimõtte alusel: üks kõikide eest ja kõik ühe sest. Ühe sõnaga, riigiteenijad ja töölised peavad oma huvid ühendama kogu palgateenija töörahva üldiste huvidega. Teist teed neil oma olukorra parandamiseks ei ole, sest ei ole mõeldav, et riigiteenijate laiemaid hulke ja riigitöölisi asetatakse paremasse seisukorda kui seda on tööstus-töölised ja teenijad. Selle eest seisavad valvel ja avaldavad oma mõju parajal kohal ja ajal asjast huvitatud ringkonnad.

Mõistagi, et nende tingimuste teostamine ei või sündida lühikese aja jooksul. Parata

ei ole aga midagi — riigiteenijail ja -töölisil peab kannatust ja visadust jätkuma parema tuleviku nimel. Praegust ajajärku tuleb hinnata ainult kui ettevalmistuse ajajärku. Praeguses ajajärgus on mõeldav ainult üks töö, millel mõtet on ja nimelt — kõige energilisem ja ennastsalgav organiseerimise

ja selgituse töö. Kõik palverännakud Toompeale on asjatud.

Valitsuse lubadused, seni kui meie endast jõudu ei kujunda, ei ole muud midagi, kui järjekorraline käeliigutus tühjusesse.

Raudteelane.

Veel riigiteenijate haiguskindlustusest.

Eelmises „Side“ N-ris arvustati pikemalt uut riigiteenijate haiguskindlustusseaduse eelnõu kava, juhtides tähelepanu tähtsamatele puudustele, mis selle teenijaskonnale praegusel kujul vastuvõtmatuks teevad. Peatume siinkohal täiendavalt veel mõne vähemtähtsa eelnõu-kokkuseadjate poolt tehtud paranduse juures. Seaduse-eelnõule juurelisatud seletuskirjas tõendatakse, et selle seadusega kaotatakse usaldusarstide instituut, mis senise korra juures suuremaid rahulolematusi olla esile kutsunud. Kui aga seaduseelnõuga vähegi tähelepanelikumalt tutvuneda, siis näeme, et see instituut tegelikult ometegi püsima jääb — kas „ametliku arsti“ või „arstliku komisjoni“ nime all. Vahe on ainult nime muutmises ja ainult vähese osa usaldus-arsti senistest ülesannetest ravitseva arsti peale ülekandmises. Olgu siinsamas ka kohe tähendatud, et nimetatud arstlikkudest komisjonidest võtavad osa peale arstide ametkonna esindaja, kus järele-vaadatav teenib, rahaministeeriumi ja töö-hoolek. ministeeriumi esindajad, kuid teenijaskonna esindus muidugi puudub.

Seaduse eelnõu § 6 selgitab, mida haiguskindlustuse all selle seaduse mõttes mõista tuleb: need on arstiabi ja rahaline toetus. Kuid nagu järgnevatest § § näha, antakse selle seaduse alusel ka arstimisabinõusid (§ § 9, 10 ja 1.). § 7 näeb ette, et juhtumistel, kus haige seisukord nõuab haigemajasse viimist, võiakse riigiteenijale tasuta sellega ühenduses tehtud sõidukulud. Aga miks siis ainult haigemajasse viimise puhul ja mitte ka arsti juure sõitmise kulud. Kui keegi riigiteenija maal, ütleme metsnik, on oma jala välja väänanud ja selle paigaleasetamiseks 30–40 km. kaugusele arsti juure sõidab ja selleks hobuse palkab, siis temale neid kulusid ei tasuta. Laseb ta aga arsti enda juure tulla, mis märksa kallim, siis tasutakse sõidukulud! Nähtavasti sedaviisi mõeldaksegi kulude kasvamist piirata. Teiseks nõutakse, et nendegi kulude tasumiseks tuleb esitada ravitseva arsti küllaldane tõendus. Mil-

line see tõendus olema peaks, et ta „küllaldane“ oleks, seda lähemalt ei selgitata ja nagu seletuskirjast näha tahetakse see jääta ülemuse otsustada. Võime juba ette kujutada, kui palju selle ümber tõlgitsemisi ja lahkarvamisi ning mitmetviisi käsitamisi tekib.

§ 9 näeb ette, et teenistuskooste täitmisel või selle tagajärjel saadud haiguste, haavade või vigastuste puhul antakse arstimisvahendid tasuta. Täitsa loomulik ja arusaadav. Aga arusaadav pole see sugugi, miks seda ainult raskete hädade puhul tehakse. Kui politseinik on saanud kurjategija tagaajamisel haava jalga, lihastesse, mis harilikult küll raskete liiki ei kuulu, seal juures aga õige palju sidematerjali jne. nõuda võib, siis ei saa me kuidagi aru, miks ta neid oma kulul muretsema peab hakkama; arstihonorarist, kui teda haigemajas ei ravitseta, peab ta ka 20% omast taskust maksma!

§ 13 järgi lubatakse rinnalaste viibimisel haigemajades olla emadel nende juures või ümberpõrdult, kusjuures tasutakse ka haige juures viibija ülalpidamise kulud. Rinnalaste all mõistetakse lapsi vanuses kuni 1 aastani. Seda vanusenormi tuleks suurendada vähemalt kuni 2 aastani, sest sellase vanuseni pole laste vahel hoolitsemise mõttes pea mingit vahet.

Need on väiksemad puudused ja vastolud, mis kava pealiskaudsel lehitsemisel silma puutusid, lisaks eelmises N-ris toodud suurematele defektidele.

Olgu neist näidetest. Nad tõendavad küllalt, et riigiteenijad viibimata peavad asuma selle seaduseelnõu põhjalikule tuulutamisele, peavad seal kus tarvis näitama, mis selle maksuma-paneke tagajärg oleks. See peab sündima ettevalmistatult, andmete najal; paljud sõnad ei veena kedagi. Asjaga tuleb äärmiselt rutata, sest et tööhoolekandeministeerium eelnõu juba lähemal ajal valitsusele kavatseb esitada. Riigikogus võib ta arutusele tulla oktoobris kohe peale parlamendi sügisistungi avamist. Demokraat.

Belgia raudteelaste ja postiteenijate ühingu kongress.

Mai kuus k. a. pidas Belgia raudteelaste ja postiteenijate ühing (Belgias kuuluvad raudteelased ja postiteenijad ühte ühingusse) oma 10-ma järjekorralise kongressi, kus üheks tähtsamaks päevakorra punktiiks oli ühingu tegevuse põhimõtete ja taktika selgitamine. Küsimuse päevakorda võtmine oli tingitud viimasel ajal ikka rohkem maad võtvatest vaielustest reformistilise ja revolutsioonilise voolude vahel. Et neile vaielusile ükskord lõpp teha, otsustas ühingu juhatus esitada kongressile kaks resolutsiooni, millest kongressil üks valida tuleb. Selle ehk teise resolutsiooni vastuvõtmine määrab ühingu edaspidise tegevuse põhimõtted ja taktika.

Resolutsioonide kokkuseadmisel olid arvesse võetud järgmised asjaolud.

Ühingu tegevuse eesmärk.

Ühingu põhikirja art. 2 ja 4 on ühingu tegevuse eesmärk ja taktika järgmiselt väljendatud:

„Välja minnes töölisklassi ekspluateerimisest vabastamise vajadusest ja püüdes oma liikmete majanduslist ja õiguslist seisukorda parandada, tunnistab ühing tarvilikuks, et kõik töölised ühineks klassi-

võitluse põhimõtte alusel. Sellel otstarbel astub ühing Belgia ülemaalse ametiühingute keskliidu ja rahvusvaheliste transporttööliste ja postiteenijate föderatsioonide liikmeks.“

Ühing seab omale ülesandeks:

a) „Vendluse ja solidariteedi põhimõtete alusel koguda kõik raudtee- ja postiteenijad, nende ametile, teenistusastme ja poliitilise meelsuse peale vaatamata, ühise perena ühte ühingusse;

b) Tundma õppida ja kaitsta ühingu liikmete üldiseid ametalalisi ja majanduslisi huvisid;

d) Lahendada ühingu liikmete ja administratsiooni vahel tekkivaid arusaamatusi ja konflikte, tarvitades selleks eestkäti kõiki ühingu võimuses olevaid kokkuleppe saavutamise abinõusid;

e) Kõigi abinõudega mõjutada seadusandlusasutusi seadusandlist tööd nii-hästi füüsilise kui vaimlise töö tegijate huvide kasuks.

f) Arendada oma liikmetes ametiühingulist kasvatust ja läbistada neid arusaamisega kõikide palgateenijate ühinemise vajadusest nii-hästi rahvusliselt kui ka rahvusvaheliselt.“

Kui naine palgapäeval magama jääb.

Maksja poolt on telegrammiga teatatud, et N. jaoskonnas on kell 13 palgamaksmine.

Hommikul on N. jaoskonna naaber-asutuses tuba rahasaajaid täis.

Teiste vahelt tungib mees küürutades, korda ootamata, maksja laua ette ja palub nutuse häälega: „Kulla palgamaksja, andke minule raha kätte.“

„Teil on määratud maksmine täna kell 13 oma jaoskonna esitaja juuresolekul,“ saab mees vastuse.

„Kulla-kallis! ega mina muidu ei tulnud. Naine on sünnitamas, tõin siit arsti. See mässas ja mässas – ei aita; valud lähivad suuremaks, pean eraarsti tooma, aga raha ei ole. Tehke võimalikuks, andke kohe kätte. Jumal näeb, et mul on häda suur.“

Maksja pomiseb midagi seadusest habemesse, kuid maksab siiski mehele palga välja.

Kell 13 on määratud kohal – N. jaoskonnas – maksmine. Tuba nii kui hari-likult inimesi täis.

Sisse astub tigena näoga naine. Vaatab toas ringi, nähtavalt kedagi otsides. Ei leia ja läheb välja.

Uued rahasaajad tulevad sisse, teised lähevad välja.

Jälle tormab lõkendava näoga naine sisse ja sabas seisvaid mehi tormikalt kõrvale lükates, astub otse maksja laua juure.

„Ütelge mulle kohe, kas minu mees on raha kätte saanud?“

„Mis nimi on?“

„Hans Loogapuu!“

„Teie mees ilmus hommiku vara juba T. jaoskonnas minu juure ja rääkis, et Teie pidada raskeis sünnitusvaludes siiplema, et olete suremas, vaja on eriarst tuua. Palus raha kätte ja mina andsin.“

„Oh sa kuradi härg, või välja võtnud! Ja niisuguse häbemata valega: Ma pole kolmel aastal enam sünnitanud. Küll passisin peale, aga seal ta, saatana hing, salaja voodist

Niikui ülaltoodust näha, tunnistab ühing klassivõitluse põhimõtet. Seda tunnustamist selgitatakse järgmiselt.

„Klassivõitluse põhimõtte tunnustamisega konstateeritakse fakti, et kapitalismi ja proletariaadi huvid on vastolus. Selle tõttu peab proletariaat ennast koguma oma organisatsioonidesse, et nende abil teha lõpp kapitalismi poolt töölisklassi peale avaldavale majanduslisele, poliitilisele ja õiguslisele survele.

Ühinedes Belgia ametiühingute keskliiduga tõendab ühing oma solidariteeti kõigi teiste keskliitu koondunud ühingutega ja rahvusvahelise ametiühingute liiduga, kuhu kuulub keskliit.“

Missugune on Belgia ametiühingute keskliidu eesmärk? Selle peale annab vastust liidu põhikirja artikkel 2, mis lausub:

„Keskliit seab omale ülesandeks:

a) Ühendada kõik ametiühingud, kes tunnistavad klassivõitluse põhimõtet ja seda teostavad;

b) Kõigi oma võimuses olevate abinõudega süvendada ametiühingulist liikumist; tegutseda töölisklassi vabastamise sihis võimalisest ja ainelisest ikkest; taotleda tootmise abinõude sotsialiseerimist; süvendada ja igakülgsest arendada oma liikmete ridades töölisklassi solidariteedi tunnet.

c) Valvata selle järele, et seadusandlus

areneks töölisklassi huvide kohaselt ja et seadusi täpselt täidetakse;

e) Ühinemise läbi rahvusvahelise ametiühingute liiduga kindlustada oma liikmetele koostöö välismaade töölisorganisatsioonidega.“

Eelpool oli tähendatud, et Belgia raudteelaste ja postiteenijate ühing kuulub ka rahvusvahelisesse transporttööliste ja postiteenijate föderatsiooni. Viimaste ülesandeks on koondada üksikute maade ühinguid, et rahvusvahelises ulatuses taotleda raudteelaste ja postiteenijate huvide kaitsmist töölisklassi rahvusvahelise solidariteedi tunde kohaselt. Föderatsioon omakorda kuulub rahvusvahelisse ametiühingute liitu.

Niikui ülaltoodust näha, ei piirdu Belgia raudteelaste ja postiteenijate ühingu tegevus ainult kitsaste ametialaste huvide kaitsmisega. Ühing taotleb kõige laiemas ulatuses oma liigetesse puutuvate majandusliste, poliitiliste ja sotsiaalsete probleemide lahendamist. Ja et ühingu tegevusel neil aladel edu oleks, on ühing kõige tihedamasse kontakti astunud Belgia tööliste parteiga kui töölisklassi poliitilise organiga; ühes selle parteiga on ühing valimistest osa võtnud ja oma kandidaadid parlamenti viinud.

Edasi selgitakse, et praeguses ametiühisuslikus liikumises võib eraldada järgmisi

välja tuli. Ma küll õhtu ajasin: et heida seina poole, mina heidan ette ääre, aga ei läinud. Tal oli kohe õhtul mõte valmis. Muidu aja teist nagu väsin künnihärga ülesse – ei saa, ega saa silmi lahti, aga näe, siin ta valvas: nii pea kui mul silmad kinni läksid, siis oli läind! Palju ta raha sai?“

„Üheksatuhat nelisada viiskümmend neli marka.“

„Või nii?! No küll ma ta lojuse üles leian. Siis on ta silmad sinised kui katla põhi.“

Naine jookseb välja ja jälle läheb maksmine edasi. Vaevalt möödub mõni minut vaiksuses töös, kui sama naine uuesti sisse tormab ja karjub:

„Aga mis õigusega Teie andsite raha temale ennem kätte, kui telegrammis on öeldud?!“

Palgamaksja seletab midagi inimlikust vastutulelikkusest.

„Ah või nii! Nüüd lähen raudteevalitsusse ja küsin järele, kus on õigus. Kui lubatud on kell 13 maksta, siis ei tohi

ühte minutitki enne maksta, aga siin anti raha juba hommiku kätte ja mina nälgigu lastega kodus. Küll selle palga maksate minule uuesti välja.“

Naine läks.

la-jah.

Piibujuhte postiametkonna keskel.

Kalli amedivenna, televoni tepsli neitsi, rajiooni käija, traadipanija ja lisakella meistri ning lihtosakonna poisi – olge tervitatud sel lahel puhkuse kuul.

Kiigepealt ütles ma deile, et aasive nurja mul nii vahelugemise enne postikongressi. Ligundi naha kutsive ennembi kongressi kokku, kui mia omaga akkame sai. Sii kirtodamine ei lähe miu käen nii libedast. Ega ta põle ka mõni elemendi uuendamine, et käänad televonis tõise külle ja asi omesidasi.

Tolle kirjutamisega om miul siande sama vilets lugu kui üte Tartu postikimbu kinnitagemisega: kae aga egant nurgant ja pilu

voolusi: neutraalne, kristlik ja klassivõitluse põhimõtetele rajatud, kusjuures viimane omakord jaguneb kahte erivoolu: reformistlikku ja revolutsioonilisse.

Neutraalne vool.

Selle voolu esitajaks on puht ametnikkude ühing, kes mingisuguseid üldtähtsusega eesmärke endale üles ei sea. Ühing kannab täiesti korporatiivset ilmet ja püüab oma liigetele erisoodustusi saavutada isegi siis kui teistel palgasaajatel selle läbi kannatada tuleks. Ta ei tunnista klassivõitluse põhimõtet ja ta liikmeid hoiab koos ainult üheks korporatsiooniks koondunud isikute individuaalne egoism. Üksikute liigete vahel ei ole mingisugust püsivat sidet. Kõik küsimused, mis ei mahu korporatsiooni kitsastesse raamidesse, kõrvaldatakse. Ühing ei tunnista liitumist töölistega. Silmakirjalikult nõutakse poliitikat eemalehoidmist, tegelikult aga tehakse poliitikat rohkem kui kusagil teistes ühingutes. Mõistagi, et sarnane ühing ei suuda omale eluõigust ise kätte võita, vaid kasutab neid õigusi ja vabadusi, mis tööliste ühingud oma visa võitlusega saavutanud.

Kristlik vool.

Kristlikud ametiühingud baseeruvad paavsti Leon VIII entsüklikal ja on eestkätt vastukaaluks klassivõitlust tunnustavale ühinguile ellu kutsutud. Propageerides kõi-

vahelt, et kiik ontlih välja tules, sest ega nii taavevi mihe seal Tartun lantsi poisi ei ole ja nalla ka ei eida.

Kae, miu leerivenna sõbra poig sai sianitse mädanu kondroll — teade, et pensijunni laupäevani mäletab. Nimmelt oli kärbes tennu üte punkti üle kaardi veeru. Taa-vevi mihe lugesive seda üleveeru kirjutuseks ja panive kaardi manumaksu alla. Leerivenna sõbra poig aga selitagu, kuidas võis seandest ülekirjutud kaardi 5 tsenditse märke edasi saafa.

Ülipea om si üits prostoi ammed si lihtosakonna tüü ja värk.

Ma üttele, kiik olles ilman hean kõrran, kui seda va mädanu publikummi põles olnu. Ka lihtosakonnas olles tu asi oopis vröindlihuh — aga mis sa tiid, kui säärande värk ka ilman piab olema, kui see publikum om.

Kae, mõõdami küll neid ümbrikke ja egasugutseid pilusid ja vallalitsi kohti tollipulgage ja tiimi kirja tagakülje kiiksugu

kide klasside kokkulepet, tegelikult killustavad kristlikud ametiühingud tööliikumist oma sallimatusega, sest et ühingusse võetakse vastu ainult usklikke. Isegi kapitalistid on kaugemale jõudnud ja ei loo oma huvide kaitsemise otstarbel niisuguseid ühinguid usulisel alusel.

Revolutsiooniline ja reformistlik vool.

Revolutsiooniline ametiühisuslik liikumine sündis ja arenes Prantsusmaal. Tema peamiseks sihiks on kodanlise ühiskondliku korra hävitamine kõigi abinõudega, eestkätt aga ülemaaliste streikidega.

Reformistlik vool püüab eestkätt otsekohe tööliklassi olukorda parandada, alata võideldes ja tehes sealjuures ülesehitavat tööd.

Enne ilmasõda oli kerge eraldada ametiühinguid ülalloodud tundemärkide järgi. Sõja õppetundide sunnil muutsid mitmed revolutsioonilise voolu pooldajad ühingud väga mitmesuguselt omi programme, loobudes kategoorilistematest põhimõtetest ja asudes osalt reformistilisele teele.

Ennesõjaaegne revolutsiooniline ametiühisusline liikumine tunnistas ainult otsekohest tegevust omal jõul. Ta oli täiesti parlamentarismi vastane. Streik oli tema tegevuse aluseks. Üldise streigiga loodeti jõuda revolutsioonini.

Neist võitlus-metoditest on tänapäev

templitega punatsekirjuks, aga iki ei jevalli see publikummile.

Lähve viil marru ja söimave sind riigiteenijaks ja põidla vannitajaks.

No ma üttele, kas si om mõni asi, komme või sedasi. Tee talle kirja piale tempel, et kiri omma määrdind olekus, või sedasi — tema aga tuleb ja rökkab enge põhjan: — Ah dii tulöte mint õppama puhtust pidama. Kaige enne, kes teie puhtad kraed kannab — ja siss tulge miu kirju määrma oma märkustiga ja templiga. Ööge miul puhtuse komidee agendi. —

No mis sa ütliid sääratse hullule?! Ia lubas Tõngmanni manu kaema minnä, mis iist meile palka mastas, — no kas põle jaht!

Ega siss sii Tõngmann sul tõnkida põle või sedasi. Või mõni kondroll-teade, et selitad ära, et eksikombel kiire töö juures või sedasi juhtus juhuslikult juhuslik juhus, või sedasi. Sii miis joba tiib, kost otsast pigistada ja messugust parakrahvi nõna alla tsussafa — et kulla postiamedi mihe, sii om võõra varaga kurjaste ümberräuskamine või

paljud ametiühingud loobunud. Kuigi nad ei eita üldist streiki, kui kõige võimsamat abinõu oma eesmärkide saavutamissks, on nad asunud koostöötamisele kodanluse ja kapitalismi esitajatega.

Hiljuti esitasid revolutsioonilist voolu pooldavad Prantsuse ametiühingud nõudmise, et töölistele võimaldataks ettevõtete juhtimises esitus, samuti kontroll tööstus-ettevõtete ja rahaliste asutuste üle ja esitus riigi majandus-nõukogus. Pakutakse oma kaasabi tööstuse ja rahanduse reorganiseerimise alal jne. 1925 aastal loobusid need ühingud parlamentarismi eitamisest ja võtsid kõige ägedamalt valimisvõitlustest osa.

Ühe sõnaga, on hakatud tunnustama neid põhimõtteid, milledele reformistliku voolu esitajad oma tegevuse on rajanud. Ka reformistliku voolu esitajad ei eita [revolutsiooni] kui selleks paras aeg on kätte jõudnud. Iga revolutsioon aga ei eelda sugugi alati vägivalda. Tagurlise kodanlise valitsuse kukutamine ja tema asetamine demokraatliku valitsusega on ka poliitiline revolutsioon. Tööstuse juhtimisest osavõtmise ja kontrollimise õiguste kättevõitmine on majandusline revolutsioon. Mõlemil juhul võib aga revolutsioon teostatud saada vägivalda tarvitamiseta.

Järgneb.

Ülevaade raudteelaste keskühingu juhatusetegevusest

Arvestades möödunud aastate kogemustega peeti käesoleval aastal juba varakult üldkongress. See võimaldas aegsasti asuda kongressi resolutsioonide täitmisele, nii et suve hooajaks on juba kõik resolutsioonid liikuma pandud. Raudteevalitsus ei saa enam välja tulla ettekäändega, et tuleva aasta eelarve kokkuseadmise ajaks talle tarvilikud andmed ei ole esitatud. Nüüd jääb raudteevalitsusel vaid näidata teenijaskonnale kuivõrd tõsiselt ta teenijaskonna õiglaste ja kõigiti põhjendatud nõudmistega arvestab ja kuivõrd tal tõsiselt taht-

mist on teenijaskonna olukorda parandada, Viimaste nädalate sees saatis keskühingu juhatus raudteevalitsusele järmsed läkitused.

Põhjendused teenijaile antava varustuse täiendamise ja muudatuste tarviduse kohta.

Kohtadel kogutud andmed veduri- ja rongimeeskondade puhkeruumide puuduste kohta, ette pannes kõrvaldada puudused käesoleval tööde hooajal.

Panna maksma kitsaroopalise raudtee rongiõlitajate kohta käsukiri Nr. 580—16.VI.27. a., millega on ette nähtud vaguni-

sedasi. Ia lööb su sääratse palgaredeli pulga piale, et eluaig annab mälete.

Iaa. Ei ole kiita asi kroonu koha pial tiini. Om nii looja tüü küll suure ja vägeva aga kroonu tüüde vastu iki ei saa.—

Oi-Jeh.

Koongase Tiidul kaks naist.

„Olge head, kassahärra, ütlege palju see minu vanamees täna raha sai?“

— Kuidas nimi on?

„Liisu Koongas.“

— Kui küsite mehe palka, nimetage mehe nimi.

„Tiit Koongas!“

— Kus teenib?

„Ah, kus ta teenib? eks ikka raudtee peal!“

— Aga kus osakonnas või asutuses, muidu ei tea kust palgalehest teda otsida.

„Ah, kus osakonnas? Oota määdand, kuidas see oli nüüd... noh seal sõidu juures!“

— Palk ja muud rahad kokku on ta saanud 5667 marka.

„Noo, mispäras nii vähe? igakord oli ikka 8500 marka ja selle ümber. Mis see tähendab?“

— Palgalehes on märkus, et seadusliku asutuse poolt nõutakse Tiit Koongase käest, Anna Sahveri kasuks tema lapse toitmiseks igakuulist maksu, üks kolmandik palgast — ja see on 2833 marka, mis ka nüüd esimest korda on kinni peetud.

„No mis sa nüüd oskad ütelda?! No nüüd on tal käes,! Mina kuulsin seda juttu juba mineva sügise, et minu vanamees lipit-seda vaa Süldi Kusta armukese ümber. Mina küll usuflesin vanameest, kui see lita raskes jäi, et kuule rahvas räägib, et sina oled Annale pugu ette teinud, aga kus ajas sõrad nii vastu, et ära räägi!“

— Palun lahkuge ja antke teistele ruumi, — sõnab maksja.

„Ärge pange pahaks, kulla kassahärra, lubage veel küsida, millal see ports talle kaela mõisteti?“

— Mineva kuu 13 päeval.

õlitajaile preemiade maksmine sihtjaama veata viidud kaubarongide eest.

Raudteevalitsus lükkas palve vastavate krediitide puuduse ettekäändel tagasi, ühtlasi teatades, et tuleva aasta eelarvesse nõuetavad summad võetakse. Keskühingu juhatus saatis märgukirja teedeministrile, paludes samme astuda tarvilikkude krediitide lubamiseks juba käesoleval aastal.

Tallinna Väike jaama laekurite ja jaama-vahtide palkade ühtlustamise kohta Tallinna-Sadama jaama vastavate teenijate palkadega.

Elektromehaanikutele ja montööridele lubaandmise kohta erandmärkide kandmiseks vormi-riietel.

Elektromehaanikutele ja nende asetäitjatele montööridele teenistuse ruumide andmise kohta ametliku kirjavahetuse ja asjaajamise võimaldamise otstarbel.

Elektromehaanikutele ja montööridele kilomeetritrahade maksmise kohta välisliinide paranduse puhul, niikui seda maksetakse postipeavalitsuse elektromehaanikutele ja montööridele.

Peale selle pöörati palvega ehitusdirektori poole, teha korraldus selleks, et 7 liini jaoskonna ülem ei teeks edaspidi takistusi keskühingu esindajaile korteri-komisjoni osavõtmises. Ühel juhul tähendatud jaoskonna ülem ei ole lasknud keskühingu esindajat komisjonist osa võtta. Ehitusdirektor vastas, et vastav korraldus on tehtud.

Posti- telegraafi teenijate juhata sega astuti läbirääkimistesse koostöötamise kohta „Side“ edaspidise väljaandmise alal.

Sekretariaat

Riigivanema lubadused.

5. juunil k. a. võttis riigivanem vastu riigi- ja omaval. teenijate keskliidu juhatus liikmed J. Kallmani ja J. Pipra riigiteenijate teenistusvanuse tasu ja kõrgendatud perekonnaabiraha maksmapanemise asjus.

H-ra riigivanem toonitas, et teenistusvanuse tasu maksmapanemisest mõõdund aja kohta, riigikassa seisukorda arvesse võttes, ei võid juttugi olla; kuid suve

kestel ja lisaelarve kokkuseadmisel tahab v. valitsus küsimust kõigiti kaaluda, et sügisel oleks võimalik tähendatud seaduste eelnõud riigikogule vastuvõtmiseks esitada.

Ühtlasi moodustab vabariigi valitsus kõige ligemal ajal (käesoleva kuu lõpul, ehk tuleva algusel) ministritevahelise komisjoni, kes kõik võimalused riigiteenijate viletsa majanduslike olukorra parandamiseks järele

„Mis nädala päev see oli, vaadake kalendrist?“

— See oli reedene päev.

„Või nii! Mina mäletan küll seda päeva. Tegi haleda näo ette, pani pühapäeva-valid selga ja ütles: täna tööle ei lähe ja võib olla homme ka, tööd vähe. Lähen õite surnuaeda, maksan krundi-maksu ära, juhtub tuleb Jumala surm, on kus sa lapse matad. Siis meil oli vähem laps haige. Aga näe kus kiriku-aed oli! Oleks ta minule seda rääkinud, mina oleks kohe kaasa läind ja seletand, et nii ja nii. Et kui see ka tema laps on, siis Süldi Kustase Annale ei tohi ühte kopikatki lubada, tema reo ise meelitas minu vanameest viina pudeliga. Mina, kassahärra, küll valvasin, aga kus sa jõuad, tuleb töölt ehk läheb tööle, lips Anna juure sisse ja . . .“

— Lõpetage, palun.

„Lubage veel küsida, kassahärra, kas see maksu-ports talle nüüd eluksajaks kaela jääb?“

— Mina küll täpselt ei tea, aga arvan

et nii kaua peab ta maksma kuni laps 18 aastat vanaks saab.

„Või nii! No küll ma tema silmnäo nüüd tuliseks teen: kodu teine nagu va kaaberdis, aga vaata seal mis valmis teind. Noh ega ma selle Süldi Kusta armukesele ka ei jäta, sihverplaat saab ka laiaks lõõdud. Oota aga, oota!“

Kuri eit kaob ruumist.

Ja jah.

Raudteelased ja postlased!

Uuendage

„SIDE“ tellimist

1. juulist s. a.

kaaluks. Komisjonist võtaks osa ka riigiomav. teenijate keskliidu esindajad. Hra riigivanem näeb üheks tähtsamaks riigiteenijate korteriküsimuse lahendamist, mis võiks sündida linnade ja alevite juure aialinnade ehitamise näol riigiteenijate eneste algatusel. Et ehitamine riigiteenijatele raskusi teeb, siis tahab v. valitsus linnade omavalitsustega riigiteenijaile maa ja laenu andmise üle läbirääkimistesse astuda, et seega riigiteenijaile võimaldada eluaset ja mugavat kodu.

* * *

Kuivõrd v. valitsus riigiteenijate palgalolude parandamise küsimust sedapuhku tõsiselt võtab näitab „usklikkudele „kõige lähem tulevik. Et aga ainult linna ja alevi äärsete soode ja rabade kultiveerimine riigiteenijate poolt nende olukorda parandaks ja korteri küsimust suudaks lahendada — selles lubame endal küll tõsiselt kahelda.

Märkmeid

provintsi postiteenija suhtumisest kutseühingulisse liikumisse.

Peab tunnistama, et suurem hulk postiteenijaid tasub küll igakuulise liikmemaksu oma kutseühisusele, seega omandades liikme õigused, aga palju on siiski veel ka neid, kes igasugusil põhjusil hoiduvad eemale kutseorganisatsioonist, vaatavad läbi luku - augu teiste tegevust.

Nende lipukirjaks on: kui kutseühisus midagi suudab kätte võidelda, ega meiegi ilma jää.

Küllalt on ka väiksemate ja suuremate kontorite ülemaid, kes ei või näha kui nende silmi all liiguvad neile alluvad teenijad, kes kuuluvad kutseühisusse. Sarnased isikud näevad organisatsioonis mingisugust mäsuliste hulka, kellele ühekordne surm oleks liig kerge karistus. Harvad on juhused, kus õnnestub niisuguselt ülemuselt mõni sõna välja pressida. Ja siis kuuled ainult ühte: nemad olla korduvalt kannatand kutseühisuse tegevuse all, neilt olla, tänu kutseühisusele, võetud prii korter ja puud j. n. e.

Valus on silmale, veel valusam aga südamele, kui näed ja kuuled kutseühisuse liikmeid koosolekul. On valitsemas mingisugune veneajal sissetuubitud arvamine, et kes kord alluv töös, see alluv ka tänavail ja isegi kodus pead sa elama nii kuidas see härra ülemusele meeldib. Kunagi ei tohi sa oma arvamisile esile tuua, vaid pead tõstma käe härrade ettepaneku. Püütakse surmata igasugune eneseavaldus, mõttevabadus.

Meil on küllalt vähese, õigemini puuduliku, haridusega isikuid. Kui nüüd mõni agaram tõstab küsimuse, kas poleks tarvis lugemislaua, kas meie ei saaks soetada raamatukogu, et ennast arendada, tõsta oma vaimlist tasapinda, siis surmatakse see mõte enamjaolt tema sündimisel.

Ükskõiksed, liig loiid on kutseühisuse liikmed nii eneseväärtuse kaittsel, kui ka kohustuste täitmisel. Paarikümnesendilist

liikmemaksu peab korduvalt nõudma, aga õhtul pudeli õlle ja stopka viina juures viisatakse sagedasti poole kuu palk. Palju on neid kes loevad ajalehti? — Üksikud, ja needki ainult ühte, muutudes ühekülgeiseks. Kurdetakse, et pole aega. Töö ei kestu üle kaheksa tunni ja teist kaheksa kulub puhkamiseks — magamiseks. Aga kuhu kulub see kaheksa tundi, mis üle jäänud. Kõrts, vilets kino, tantsusaal — see neelab selle. Öeldakse, et inimene peab ka lõbutsema. Aga miks siis nauditakse sarnast madalat lõbu, mis järgmisel päeval toob tülgastust, elutüdimust. Kas ei ole parem ja õigem süveneda paremasse kirjandusse, kas ei ole ilusam sagedasti kokku tulla ja harutada tähtsamaid eluküsimusi. Ja kuigi vahel leitakse aega ja tahtmist koosviibimiseks, miks siis ka need omavahelised lõbud saadetakse mõõda laual pudelid ees. Oleks mõistlikum ja kasulikum kaaluda küsimusi kaine peaga. Miks mürgitatakse keha ja tumestatakse mõistust, andes parima ja teravama sõjariista...

Meie liikmemaks on väike; ta peaks olema palju suurem. Igal osakonnal peaks tingimata olema oma raamatukogu, kus ei tohiks puududa ka kuiv teadus, eestikätt sotsiaalteaduslikud raamatud. Meie kohus oleks sagedamini kokku tulla ja korraldada igasuguseid vaielus-õhtuid. Sellega suudame ligi tõmmata ka mitteliikmeid ja usun, paljud neist jääksid alaliselt meie keskele. Ärge andkem maad vihale ja vaenule, vaid olgem kui üks pere, kus üks ei kadesta teist tema parimate hilpude, tema paremate elufingimuste pärast, sest kõiki seda saame ka meie kui ainult jätkub tahtmist ja püsivust. Üks kõigi eest, kõik ühe eest — siis paneme ennast maksma ja parandame oma olukorra.

Provintsi postiteenija.

Transporttöölise föderatsiooni kongress.

Tänavu aasta peab Transporttöölise Föderatsioon, kuhu kuulub ka E. raudteelaste keskühing, oma järjekorralise kongressi 9–14 juulil Stockholmis parlamendi ruumes. Päevakorda on võetud järgmised küsimused:

1. Vene transporttöölise organisatsioonide liitumine Föderatsiooniga. Liitumise ettepaneku teevad inglased, kuna seda ettepanekut toetavad mitmed Norra transporttöölise ühingud.

2. Kongressist osavõtmisega seotud kulude katmise küsimus. See küsimus on sellepärast päevakorrale kerkinud, et mitmed maad ei saada kongressile oma esitajaid organisatsioonide rahalise kitsikuse tõttu.

3. Esperanto keele levitamise küsimus. Toonitatakse esperanto keele äraõppimise vajadust, sest et ühise keele puudus on rahvusvahelises läbikäimises suureks takistuseks.

4. Töö ja puhkeaja määruste ühtlustamine 8 tunnilise tööpäeva põhimõtte alusel.

5. Tööl olemise ja tegelikult töötegemise aja eritlemise küsimus. Mitmel maal püütakse tööl olemise ja tegelikult töötegemise aega eritleda ja selle tagajärjel suurendatakse tööpäeva kuni 12 tunnini ja rohkem. Ka Eestis leiab see nähtus aset näiteks ülesõidukohavahtide teenistuses, kus kahevaetusline valvekord ja tööpäev 12 tundi kes-

dab. Föderatsioon hakkab selle nähtuse vastu rahvusvahelises ulatuses võitlust pidama.

6. Saadikute saatmine 1930 aastal Madridis peetavale raudteelaste kongressile.

7. Autojuhtide kuuluvus kutseorganisatsioonidesse. Soovitatakse, et igal maal autojuhid kuuluks ühtlustatud autojuhtide kutseorganisatsioonidesse, mitte aga ei kutsuks ellu paralleelorganisatsioone oma eriala tööliikide järgi.

8. Kõikide liikumisvahendite tarvitamise otstarbekohane kooskõlastamine. Viimane on tarvilik selle kaosi kõrvaldamiseks, mis on tekkinud väga mitmesuguste konkureerivate liikumisvahendite tarvitamisel.

9. Uulitsaliikumise arenemine ja

10. autoliikumise alal töötavate teenijate ja töölise kinnitamine autoomanikkude arvel.

Niikui ülaltoodust näha, tuleb kongressil terve rida huvitavaid küsimusi harutusele. Erilise tähtsuse omab venelaste liitumise küsimus ja töö ja puhkeaja määruste ühtlustamise küsimus. Loodetavasti saab kongressist osavõtt elav olema, seda enam, et seal avaneb võimalus kogu maailma raudteelaste esindajatega mõtteid vahetada ka küsimuste kohta, mida päevakorras ei ole ja luua sõprussidemeid.

Kuhu minna käesoleval suvel tervist kosutama ja puhkama.

Tahaksin „Side“ veergudel lühikesel ülevaallikku kujutust anda Eesti kuurortidest ja suvituskohtadest, et riigiteenijail kergem oleks valida ja otsustada, kus otstarbekohasemalt suvepuhkust kasutada tervise parandamiseks ja kosutamiseks kui ka üldiseks puhkuseks.

„Sides“ Nr. 4 ilmus Dr. Zitovitsch'i sulest kirjeldus Eesti mudaravilade tervendavast mõjust. Peatuksin siinkohal üksikasjaliselt meie tunnustatud tervismuda ja merekuurortide juures, tarvilikke andmeid J. Prümmel'ilt hankides.

Paljude aastate uurimused, katsed ja arstide kogemused mudaravilais tõestavad, et arstimine Haapsalu, Kuresaare ja Pärnu meremudaga annab kasulikke tagajärgi järgmiste haiguste puhul:

Liikme — ja lihastejooksja teraval, alateraval ja pikaldasel kujul, ebaloomulik ravi-

tsemine (adipositas); kõiksugused liikmete kõverused, kokkukiskumised ja liikumatused, välja arvatud haavamised, valusad armid peale operatsioone.

Kõiksugused naistehaigused: valusad ja korratud kuupuhastused, emakoja paistetused jne., kloroos ja teised verevaesuse vormid kergel kujul, kõiksugused nahahaigused, (fictyosis, psoriasis, eczema jne.) hingamisorganide kroonilised haigused, pikaldased pimesoolika põletikud, eelnäärme põletikud jm.

Asudes üksikult iga eelnimetatud kuurordi juure peab tähendama, et peale tervismuda pakub Haapsalu kliima soodsaid tingimusi tervise ravitsemiseks. Haapsalu kliimal on kõik merekliima paremused: on puhas, osonirikas, ühtlase temperatuuriga ja suure niiskusprotsendiga.

Suvekuude keskmine temperatuur on

juunis + 12,25°R., juulis + 17,25, augustis + 15,5. Päeval ulatab soojus kuni + 24°R. Udused ilmad puuduvad Haapsalus pea täiesti.

Kolmandaks arstimisteguriks on Haapsalu eriliiste omadustega merevesi, Haapsalu merevee temperatuur juuni, juuli ja augusti kuu kohta on keskmiselt + 16,85° R. (21° C) mis on kõige kõrgem võrrelduna teiste merelinnadega Eestis. Soolasisaldus — 0,6‰.

Ravitsemist meremudaga toimetatakse kahes ajakohaselt varustatud mudasupelumasjas, mis päeva kohta võimaldab kuni 600 vanni. Peale selle praktiseerivad veel mitmed sanatooriumid, haigemajad ja Weltzi ortopeedia ja massaažiinstituit.

Suvel praktiseerivad Haapsalus mitmed Tartu ülikooli professorid.

Kortereid suvitajaile on Haapsalus küllaldaselt saadaval.

Teine tähtsam tervismuda kuurort on Kuresaare.

Kuresaare mudaga arstimine on kasulik muuseas järgmiste haiguste korral.

Jalgade halvatus seljaüdihaiguste tagajärjel (meningo — myelitis), hüsteeriline närvivalu, jämesoole katarr, pimesoolika krooniline põletik, põiepõletik, kurnatud organism peale väsitavat vaimutööd, peale rasket haigust; krooniline bronhiit (mitte kopsupõletik); pleuriit jt.

Eriti soovitav on Kuresaare tervismuda, kliima ja merevee kogutoime haigeile, kes põevad: liikmejooksjat, luuvalu, skrofuloosi, rahude- ja luutiisikust, naistehaigusi, neurüite, kõiksuguseid halvatusi, nõrkus-seisukordi ja verevaesust.

Kondi- ja rahudetiisikuse vastu on Kuresaare muda tarvitamine üks paremaid arstimis- viisidest, mis üldse olemas.

Selge kopsutiisikusega haigeile ei ole Kuresaare soovitav.

Peale meremuda on terviseparandamise mõttes kasulik Kuresaare harudlaselt soe ja kosutav merekliima. Ohusoojus on keskmiselt mai kuu II poolel + 12,8°R., juunis + 14,1°, juulis 14,8°, augustis — 12,9°. Merevee temperatuuri keskseis on suvekuudel 13 — 16° R., ta püsib kõrgemana õhu soojusest. Soojemal suvedel ulatab merevee soojus kuni 20° R.

Kõigi teiste Eesti merelinnade kõrval on Kuresaarel see paremus, et teda meri lõuna poolt piirab.

Arstimise hooaeg vältab harilikult 1 juunist 1 septembrini.

Muda supelasutusi on Kuresaares kolm.

Korterid ja toiduained on odavamad kui üheski teises Eesti linnas, eriti need toiduained, mida toodab Saaremaa põllumajandus.

Kolmas tervismuda- ja merekuurort Pärnu seisab Eesti supellinnade seas esimesel kohal oma rahvaarvu ja suuruse poolest. Kuurordi territoriaalset maastikku kaunistab Pärnu jõgi, mis on suuremaid Eesti jõgesid.

Pärnu kui merekuurordi tähtsamate teguritena on tähele pandavad mereõhk, mere-supelused ja tervismuda.

Pärnu õhk on iseäranis puhas tolmust. Pärnu kliimale iseloomulik on rohke niiskus.

Iseäranis soovitav on Pärnu kliima närvihaikeile ja kosutust tarvitsejatele. Heade tagajärgedega arstitakse siin närvihaikeusest tekkinud unepuudust ja neurasteeniat.

Pärnu puhas, liivane merekallas on sobiv päikesevannide võtmiseks linna piirides 5 — 6 klm. ulatuses. Kaldal päikesest soojendatud liival on päikesevannide nautimiseks kõige paremad võimalused, kuna supelpiirkonda soojendab alaliselt lõuna- ja õhtupäike ja külma põhjatuule eest varjab mereranda rannapark ja pöösastik.

Pärnu laht on puhta ja kindla põhjaga — valkjalt liiv; vesi pea terve päev päikesele kättesaadav. Oma vastu lõunast seisva supellahega võistleb Pärnu Kuresaarega.

Läinud aastal valmines uus moodne mudaravila. Saadaval muda — sõehappe ja teised tervismudad. Ravitsetakse neid samu tõbesid mis Haapsalus ja Kuresaareski, muu seas heade tagajärgedega ergukava haigusi.

Suvitushooaeg 1 juunist 1 septembrini. Käesoleval hooajal supelasutus (mudaravila) avatud 15 maist.

Viimasel ajal on suuri edusamme tehtud suvitusolude korraldamiseks. Väljamaa eeskujul on ametisse pandud supelinspektor, kelle ülesannete kulka kuulub, peale mudaravila juhtimise, suvituskorterite, pangسیونide ja hääkorra järelvalve supelrajoonis ning suvitajaile vahemeheks olla mitmesuguste suvitusellu puutuvate küsimuste lahendamisel (teated väljaüritavate korterite, üksikute tubade ja pangسیونide kohta jne.).

Terveile sobib Pärnu kui mõnus suvehpuhkekoht.

Päikese, õhu ja ruumi küllus; puiestikude ja metsade üksildus või kihav kuurordielu kenal liivasel mererannal — igaühele kalduvuste ja soovide kohaselt.

Igapäev õhtuti orkestri ettekanded rannapargis ja päeval supelrannas.

Loodusliselt kauneid väljasõidukohti leidub Pärnu ümbruses rohkesti. Juba paari kilomeetri kaugusel männi ja segapuu metsad, kuhu pääs jalgsi või jõe mööda sõude — kui ka mootorpaatidel. Kaugemal lahesaared: Maaija, Sorgu, Kihnu, Ruhnu.

Toad ja korterid on alati saadaval pikema ja lühema aja peale mitmesuguse hinnaga (sisseseadetele vastavalt), alates 20 kr. kuus.

Lõunad 50 senti. Turuhinnad võrduvad Tallinnale ja Tartule.

Alaline autoliin otseühenduse pidamiseks Tallinnaga.

Peale eelnimetatud kuurortide väärib veel erilist tähelepanu merekuurort Narva — Jõesuu.

Iseäranis soovitav on N. — Jõesuu verevaestele, rasvahaigeile, podagrat ja suhkru-tõbe põdejaile. Sisemistest haigustest paranevad siin lihaste ja liikmete jooksja, seedimise, südame, veresoonte ja neeruhaigused.

Naistehaigustest: emaka ja selle osade krooniline põletik, paistetud ja nende tagajärjed. Närvahaigustest: üldine närvahaigus, närvinõrkus, hüsteeria, neuralgia, halvatused jne.

Soovitav kosutuspaik paranevaile haigeile ja terveile suve-puhkekohaks.

Suve keskmine temperatuur $+ 16,1^{\circ}\text{C}$. (13°R). Keskmine temperatuur juunis $+ 14,4^{\circ}$, juulis $+ 17,4^{\circ}$, augustis $+ 16,3^{\circ}$, septembris $- 11,5^{\circ}\text{C}$. Merevee keskmine temperatuur juunis $+ 10,4^{\circ}$, juulis $+ 14,7^{\circ}$, augustis $+ 13,7^{\circ}$, septembris $+ 9,3^{\circ}\text{C}$.

N. — Jõesuu kuurordis on kaks ravilat, vannimaja, — veega ravitsemise asutus — ja sanatoorium.

Tervismuda vannide tegemiseks tuuakse Saaremaalt Kihelkonna rannalt.

Mereranna poolest sarnaneb N. — Jõesuu Pärnule. Siin on kuiv liivane 4 — 5 klm. pikkune supelrannikplaaz.

Plaaz kogu oma pikkusel ja ligi oma 100 meetrilisel laiusel on kattunud peene valge ja imepuhta liivaga. Pehme, jahupeen puhas liiv ja ometi nii tihedalt koos, et jal ei vaju. Niisugust ideaalset looduse saavust, nagu N. — Jõesuu mererand, leidub harva — ta on kogu Eesti uhkus.

Peal selle on N. — Jõesuu haruldane oma valguse rohkusega. Et päike varjama-

tult terve päev randa valgustab, on suvitajail võimalus anduda päikese kiirte tervendavale mõjule nii pika aja vältusel, kui see kellegile soovitav. Valguse rohkuse ja selle tarvendava mõju, ultravioletti kiirtega arstimise suhtes, võrdub N.-Jõesuu mererand Alpi ja Helveetsia mägestikkudele.

Enne ilmasõda oli N. Jõesuu suurimaks ja toredamaks merekuurordiks ja suvituskohaks Eestis oma 1000 suvimaja ja 15000 suvitajaga. Ka praegu on ta meil oma suvitajate arvuga esikohal (1927 a. viibis seal üle 5000 suvitaja). Veetlev loodusilu, kus meri, mets, pargid ja jõgi nii ligidases kontaktis, teevad N. Jõesuu armsamaks ja kaunimaks suvitus — ja peaasjalikult puhkekohaks kõigile, eriti lastele.

Siis veel suvituskoht Võsu, Käsmu lahe lõunakaldal.

Madalavõitu ja kolmest küljest kõrge männi ja kuusemetsaga piiratud Võsu laht läheb päikse käes suvel harudlaselt soojaks, mõnikord kuni $23^{\circ} - 25^{\circ}\text{C}$. Soolasisaldus suurem kui Riia rannas.

Tervislik männimetsa õhk, keskmise niiskusega.

Võsu suvituspaika peavad arstid ainukeks kohaks kogu põhjarannal, kus kopsukatarri haigeid võib ravitseda. Peale selle on Võsul elutsemine kasulik korratud ainevahetust — skrofuloosi, rahiiti jne. — põdejaile, iseäranis lastele. Ka südamehaigeile on Võsu kasulik. Peale eelpool nimetatud tõbede leiavad siin paranemist närvinõrkust, rasvanemist, podagrat, suhkruhaigust jne. põdejad.

Suvitajaile väljaüritavaid maju on umbes 70.

Piirdun ülalkirjeldatutega, kui ravituskohtadega. Peale nende on ju veel palju tuntud ja looduskaunidustega kuulsaid suvituskohti nii Viru rannikul kui ka Tallinna läheduses. Merest kaugemal — sisemaal leidub Eestis vähe üldtarvitavaid suvituskohti. Suuremaid võiks nimetada ainult Elva suvitusalevit Tartu lähedal ja Pühajärve looduskena ümbrust.

Elva on iseäranis soovitav kopsuhaigeile oma kuiva ja tervisliku männimetsa õhuga.

Eesti oma kareda talve ja üürikese suvega ei võimalda looduskaunite kuurortide võrsumist kuid säärast loodusvara nagu Eesti tervismuda ei leidu Lätis, Soomes ega Saksamaal. Sellepärast, riigiteenijad, kel see võimalik, kasutage oma tervise parandamiseks seda mõjuvõimsat tegurit.

E. M.

Välismaade kutseühisuste arenemisest ja tegevusest.

Austraalia. Rahvusvahelise Kutseühisuste Liidu pressiteate toovad huvitava artikli Austraalia kutseühisuste liikumisest. Nende teadete järele kuulub sääl kutseühisustesse ümarguselt 800.000 liiget Liitude arenemine seitsmes Austraalia osariigis sündis autonoomselt, kuna osariigid ise 1921. aastani (Austraalia Liidu - Commonwealth'i asutamiseni) täiesti iseseisvad olid. Kutseorganisatsioonid võivad eraldada 4 kategooriasse: 1) kohalikud, iseseisvad, 2) üksikute osariikide, 3) osariikidevahelised organisatsioonid ja 4) Austraalia või rahvusvahelised liidud, s. t. organisatsioonid, millel ka Uuel-Meremaal osakonnad olemas. Liite on 800. Suurim liigete arv on raudtee- ja trammiteenijate organisatsioonil, - 100.000. On märgata ülemaailse keskorgani asutamise mõtte tekkimist, seni aga ei ole see veel suutnud läbi lüüa.

Poola postiteenijad. Vene, Saksa ja Austria poolakad ühinesid novembris 1918 ühiseks suureks Poola vabariigiks. Neis kolmes Poola osas leidis juba enne seda Poola kutseühisusi. Terve rahvaga üheskoos võtsid ka Poola p. t. teenijad vaimustusega osa riigi ülesehitamisest. Esimene postiminister H. Tomas Arciszewski kutsus Poola postiteenistuse aluste rajamiseks kogu Poola postiteenijate esindajad ja saadikud kokku ühisele kongressile Varssavi, 16. jaanuaril 1919. Kongressil otsustati asutada kutseorganisatsioon nimega „Zwiazek Prazownikow Poczty, Tele-

grafow, Telefonow Rzeczypospolitej Polskiej". Esimeseks esimeheks valiti H. Joh. Wielinski. Kuigi pole organisatsioonisse liitumise sundust, kuuluvad liitu peaaegu kõik postiteenijad, ministeeriumi departemangude direktoritest alates kuni kirjakandjateni. Praegu on olemas 136 kohalikku gruppi, mis kohepealsetes asjades täiata iseseisvad on ja oma kulude katteks enda kassasse jälavad 30% liikmemaksudest. Kohalikud grupid valivad igas ringkonnas juhatuse, kelle asukoht on vastava postidirektsiooni juures. On 10 ringkonna liitu, mille juhatused igaüks saavad 20% oma ringkonna liikmemaksudest. Üldjuhatuse Varssavis koosneb 23 liikmest ja saab ülejäänud osa, s. t. 50% liikmemaksudest; ta valitakse uuesti iga aastasel peakoosolekul, kuhu iga 200 liiget saadab ühe saadiku. Tulevikus tahetakse üldjuhatuse iga pikendada 3 aasta peale, kuna 1 aasta mõne suurema kava teostamiseks liig lühike aeg on. Liidul on oma maja Varssavis, Bednarska, 25, omad hoiv- ja laenukassad (ka provintsis), matmiskassad ja suvikolonii Svideris, Varssavi lähedal. Uusimaks tegevusalaks on kopsuhaigete ravilate ehitamine oma liigetele. Erimarkide (ümbrikute kinnindamiseks) väljaandmisega on seks oistarbeks kogutud juba 150.000 zlotfi. Liidu häälekandja „Poczta" ilmub 20.000 eksemplaris 2 korda kuus. Väljaandmise kulud kaetakse liikmemaksudest. Peale selle annavad ka ringkonna-juhatused Krakovis ja Bydgosci's omi kuukirju välja.

Riigiteenijate üldkoosolek priitsimajas.

Raudteelaste esindajate algatusel korraldas riigija omaval. teenijate keskliit 22. V. 28. Tallinnas, priitsimajas, riigiteenijate koosoleku riigiteenijate tasude küsimuse valgustamiseks. Oli ilmunud kogukas pere riigiteenijaid. Koosolekut juhatasid Melenčuk ja Wenda, protokollisid keskliidu sekretärid.

Keskliidu esimees J. Martens andis ülevaate keskliidu juhatuse tegevusest ja läbirääkimiste kohta, mis peetud vabariigi valitsusega ja rahaministriga riigiteenijate teenistusvanustasu ja kõrgendatud perekonnaabiraha asjus. Töö tulemuseks on olnud ainult rahaministri lubadused, missuguseid kuidagi tõsiselt ei saa võtta.

Aruandele järgnevalt läbirääkimistel võetakse elavalt sõna. Kõnelejad kirjeldavad riigiteenijate rasket majanduslist seisukorda. Riigiteenijate perekonnad nälgivad, ehk küll teenijad oma terve tööjõu pühendavad riigile.

Väljapääs viletsast seisukorrast on ainult ühinemises, oma jõu kasvatamises, riigiteenijate peres peab valitsema solidariteedi tunne.

Raudteelane J. Rukki tähendab, et eelmise valitsuse rahaminister olla tähendanud, et mingisugust pal-

gaolude parandamist pole enne loota, kui riigiteenijad ja -töölised ei ole end maksuma pannud. Sellest peame vastavad järeldused tegema. Majanduselu ja poliitika on lähedases kooskõlas, mispärast kuuldavale lasnud mõtted, et riigiteenijaid tuleb poliitlikast neutraliseerida, on täieline jaburdamine. Riigiteenijad peavad aktiivselt organiseerima ja puht poliitilise alusele oma palgavõitluse rajama. Riigiteenijail on vabariigi põhi-seadusega kindlustatud õigused võetud, neile on streik keelatud. Erandiks on ainult kohtunikud, kes leides, et nende sõidu- ja päevarahad on väikesed, alustasid streiki. Nende streik õnnestus, sest nad moodustavad jõu ja on eesõigustatud kiht. Kui aga raudteelased almaljal tahtsid end streigi abil maksuma panna, siis visati nad trellide taha. Nüüd, kus kulalatagavara on jaotatud, võtavad ministrid 2—3 kohast palka. Tolli kõrgemad ametnikud ja maapank jagavad miljoneid mitmesugusteks lisatasudeks, kuna riigiteenija nälgigu. On siis meil asi loofusetu? Vanades kultuurriikides on ametiühisuste organisatsioonid — võitlusorganisatsioonid. Eesli riigiteenijad ja -töölised peavad endid organiseerima võitlusvõimelisteks organisatsioonideks ja ühinema töölistega.

Juhib lähelepanu Saksamaale, kus riigiteenijad ja töölised aitavad valimistel pahempoolsetel võita. Ka meie peame sellest eelolevail valimistel järelduse tege- ma ja poliitilisel teadlikud olema. Mingsuguseid resolutsioone siin vastu võtta ega valitsusele esitada ei tule, sest seda keegi ikkagi arvesse ei võta. Valit- sus arvestab jõuga, aga mitte palvetega.

Läbirääkimiste tulemusena võetakse vastu järgmi- sed resolutsioonid:

I. a) Teenistusvanuse tasu tuleb maksta hakata kõigile riigiteenijaile Eesti riigi teenistuses olemise aja eest 1928 a. 1 aprillist alates järgmiselt: XXII—XI pal- gaastmeni iga kolmeaastase teenistuse eest ä 5% pal- gaast, üldse viis korda. X—VII palgaastmes iga kolme- aastase teenistuse eest ä 5% palgast, üldse kolm korda, VI—I palgaastmeni iga kolmeaastase teenis- tuse eest ä 5% palgast, üldse kaks korda.

b) Perekonnaabiraha normid tulevad üleriigi üht- lustada ja suurendada 10 kr. peale kuus, arvates 1 apr. 1928 a.

c) Riigiteenistuse ja koosseisude seaduste järele teenijate liigitamine ametnikkudeks, vabapalgalisteks, määralisteks ja ülemääralisteks on ebaõiglane, mis- pärast see liigitamine muuta tuleb. Kõik riigiteenijad peaksid olema üheõiguslised, nagu see oli Eestiriigi algusest kuni 1927 a. 1 apr.

II. Riigiteenijate ja tööliste organisatsioonid tule- vad nii ümber korraldada, et nad võitlusvõimelisteks muutuks. See ülesanne pannakse riigi- ja omaval. teenijate keskkliidu peale.

III. Koosolek leiab, et vabariigi valitsus on oma lubadustest ja põhimõtetest taganenud selles, et on koosseisude seaduse muutmise näol üksikuid palgaast- meid parandama hakanud. Koosolek näeb sarnastes parandustes üksikute lähedate tuffavate enamsoodus- tust, kusjuures alatoitluse all kannatavate perekondade viletsus tähele panemata jäetakse.

Raudteelaste vormiriiete saamises uus kord.

9 maist s. a. varustusdirektori korraldusega Nr.-143 on vormiriiete tellimisel ja väljaandmisel maksta pandud järgmine kord:

Riide saaja annab mõõdu andmisel riide valmistajale rätsepale (praegu M. Alev Tallinnas) asutuse poolt selleks anava orderi. Valmisriide saab teenija otse- kohe rätsepa juures kätte oma direktiooni nõudmise järgi. Selle juures saadab riide saaja teise orderi lõike oma direktiooni tõendusega, et riided kätte saa- dud. Riide kõlblikkust tõestatakse rätsepa kätte jäaval orderi lõike.

Materjalide vastuvõtmise komisjon vaatab riided iga kesknädalal rätsepa juures järgi ning märgib vas- tuvõetud riided pesumärgi templiga (voodril)

Riide saajatele riide headuse kontrollimise võimal- damiseks on rätsepa töökojas kinnitatud prooviüli- kond nähtavale kohale välja pandud.

Kaarepere raudteelaste- lastekolonii

algas oma tegevuse 3 juunil, mil kogusivad kohale tütarlapsed Tallinnast (88), Tapalt (3), Narvast (6), Tar- tust (6), Valgast (4) ja Mõisakülalt (3) arvult 110.

Olgugi, et kapriitse ilmastik tütarlastele nende koloniis viibimise algpäevadel palju ebamugavusi tek- tab, siiski on neil võimalus küllaldaselt nauftida ümb- ruskonna mitmekesisust, värskendada end mängudes puhtas õhus ja eriti kosutamiseks valmistatud toitude abil pikaks talveks uut jõudu koguda.

Käesoleval suvel hoolitsevad laste kasvatuslise kül- je eest kasvataja-juhataja hra A. Nurk Narvast, kas- vataja prl E. Riitskivi Narvast ning praktikandid-semi- naristid prl Raudsepp ja Seeman. Pereemaks on ju- ba tuntud pr. Valentin, kuna laste tervisline järelval- ve on pandud Valga hoolekande-õe pr. Bendti peale. Loodetavasti võimaldatakse lastearstil dr. Veltmannil toimetada järjekindlalt arstilist järelvalvet laste juures. Igatahes peab tervishoiu osakond lastekoloniile roh- kem tähelepanu pöörama kui mõõdunud aastal, on ju osakonna juhataja ka hoolekande ühingu esimees.

Laste suvekolonii korraldaja — Raudteelaste Hoo- lekande Ühingu — on kõik ära teinud, et laste viibi- mist koloniis meeldivaks teha, kuid aineliste raskuste tõttu võib veel mõningaid teise järgu tähtsusega puu- dusi sisseseade alal leida, kuid on näha, et ka need püü- takse kõrvaldada. Loodetavasti saab koloniisse pai- gutatud lastele seal viibimine tervislikult häid tagajär- gi andma. Üldse oli koloniisse soovijaid 131, kuid vastuvõtmist leidsivad ainult 110 kõigi hädisema ter- visega ja kehvat last. Suuremale arvule ei võimal- danud vastuvõttu ruumide kitsikus.

Kiri toimetusele.

V. a. ajakirja „Side“ toimetusele.

„Side“ nr. 4 foodud autori — raudteelaste kesk- ühingu juhatusel liikme — järelmärkus minu kirjale sisaldab peale minu vastu sihiitud otsekohe avaliku laimu väljamõeldusi ja sellepärast on mul au paluda avaldada „Side“ lähemas numbris järgmist:

Ebatõde on, et keskühingu juhatusel kiri nr. 42 — 1. II. s. a. sisaldas lauseid, milliseid väljendab eeltä- hendatud järelmärkus. Sama ebatõde on ka autori seletus, nagu oleks keskühingu minule teatanud, et sel- gunud asjaolude tõttu ei peeta võimalikuks mind „Side“ kolleegiumisse jätta. Sellast teadet pole ma saanud ei suusõnal ega ka kirjalikult. Ei ole minule ei suu- sõnal ega ka kirjalikult tänini keskühingu juhatus teatanud, mis asjaolud seal selgunud on, vaa- tamata, et ma seda keskühingule saadetud kirjas nõudsin.

„Side“ veergudel ei soovi ma vaielda ja sellepärast olgu käesolev viimaseks. Austusega A. Michelson.

*
Päris õige, et vaietus tuleb lõpetada. Kuigi jonn öeldakse Jumalast olevat, ei võimalda ta siiski seda tumbledaks teha, mis selge on. „Sides“ nr. 3 ja 4 on küsimus tarvilikult selgitatud. Mis puutub selguseta selgunud asjaoludesse, siis käsitab neid h-ra Michelson väga põhjalikult oma kirjas 9. III. 1928. a., mis raudteel. keskühingu juhatusel adresseeritud.

Järelkult teab h-ra Michelson neid asjaolu- sid hästi. X.

*
Avaldades h-ra Michelsoni kirja, ühes raudteelaste keskühingu juhatusel liikme õiendava märkusega, ühi- neme vaidlevate poolte arvamise, et poleemika ajakirja veergudel selles asjas tuleb lõpetada.

Toim.